

CARTA
PENTRU CONSERVAREA ORAȘELOR ȘI ZONELOR ISTORICE
Carta de la Toledo – ICOMOS – 1986

PREAMBUL ȘI DEFINIȚII

1. Toate comunitățile urbane, fie dezvoltate constant în decursul timpului sau create deliberat, sunt expresii ale diversității societăților în decursul timpului.

2. Acest caracter privește zone istorice urbane, mari sau mici, include orașe, centre istorice sau cartiere împreună cu ambientul lor natural sau artificial. În afara rolului lor de documente istorice, aceste areale materializează valorile culturilor urbane tradiționale. Astăzi multă asemenea areale sunt periclitare, degradate fizic, deteriorate sau chiar distruse de către impactul dezvoltării urbane ulterior industrializării societății.

3. În fața acestei situații dramatice, care deseori conduce la pierderi ireversibile din punct de vedere cultural, social și economic, Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor (ICOMOS) consideră că este necesar să întocmească o carte pentru orașe și zone istorice care să completeze „Carta Internațională pentru Conservarea și Restaurarea Monumentelor și Siturilor”, cunoscută uzual drept „Carta de la Veneția”. Acest nou text definește principiile, obiectivele și metodele necesare conservării orașelor și zonelor istorice. Ea caută de asemenea să promoveze armonia dintre viața privată și cea comunitară în asemenea zone și să încurajeze prezervarea bunurilor culturale, oricât de modeste ca mărime, care constituie memoria umanității.

4. Așa cum este cuprins în „Recomandări Referitoare la Salvagardarea și Rolul Contemporan al Zonelor Istorică” – UNESCO (Varșovia–Nairobi, 1976), și în alte instrumente internaționale, „conservarea orașelor și zonelor istorice” este înțeleasă cuprinzând acei pași necesari pentru protecția, conservarea și restaurarea unor asemenea orașe și zone precum și pentru dezvoltarea și adaptarea lor armonioasă la viața contemporană.

PRINCIPII ȘI OBIECTIVE

1. Pentru a fi eficientă, conservarea orașelor și zonelor istorice trebuie inclusă în planificarea dezvoltării urbane: și regionale la toate nivelurile.

2. Calitățile ce trebuie protejate includ caracterul istoric al orașului sau cartierului precum și acele elemente materiale și spirituale care sunt expresia acestui caracter, și în mod special:

a) textura urbană definită prin parcele și străzi;

b) relația dintre clădiri și spațiul liber sau verde;

c) aspectul formal, interior și exterior, al clădirilor, definit prin scară, mărime, stil, construcție, materiale, culoare și decorații;

d) relația dintre oraș sau cartier și zona înconjurătoare, atât naturală cât și artificială;

e) diversele funcțiuni ale orașului sau cartierului ce au apărut în decursul timpului. Orice periclitare a acestor calități compromise autenticitatea orașului sau cartierului istoric.

3. Participarea, implicarea rezidenților este esențială pentru succesul programelor de conservare și trebuie încurajată. Conservarea orașelor și zonelor istorice privește în primul rând pe locuitorii acestora.

4. Conservarea în orașe sau cartiere istorice cere prudență, un demers sistematic și disciplină. Rigiditatea trebuie evitată de vreme ce cazurile individuale prezintă probleme specifice.

METODE ȘI INSTRUMENTE

5. Planificarea conservării orașelor și cartierelor istorice trebuie precedată de studii multidisciplinare. Planurile de conservare trebuie să se adreseze tuturor factorilor relevanți, inclusiv arheologici, istorici, arhitecturali, tehnici, sociologici și economici.

Principalele obiective ale conservării, precum și mijloacele legislative, administrative și financiare necesare pentru atingerea lor trebuie să fie clar exprimate.

Planul de conservare trebuie să urmărească asigurarea unei relații armonioase între zonele istorice și orașul ca un întreg.

Planul de conservare trebuie să determine ce construcții trebuie păstrate, care trebuie păstrate în anumite circumstanțe și care, în anumite circumstanțe, pot fi completate. Înainte de orice intervenție, condițiile existente în zonă trebuie documentate complet.

Planul de conservare trebuie sprijinit de rezidenții cartierului istoric.

6. Până când un plan de conservare este realizat, orice activitate de conservare necesară este de realizat, în respectul principiilor și obiectivelor prezentei Carte și a Cartei de la Veneția.

7. Întreținerea permanentă este crucială pentru conservarea eficientă a orașelor și zonelor istorice.

8. Noile funcțiuni și activități trebuie să fie compatibile cu caracterul orașului sau zonei istorice. Adaptarea acestora la viața contemporană solicită o atenție deosebită în instalarea sau îmbunătățirea echipamentului public urban.

9. Îmbunătățirea locuirii trebuie să fie una din sarcinile de bază ale conservării.

10. Atunci când este necesar a se construi noi clădiri ori să se adapteze cele existente, trebuie respectată dispunerea spațială existentă, în mod special în termeni de scară și mărime de parcelă. Introducerea de elemente contemporane în armonie cu ambientul nu trebuie descurajată de vreme ce asemenea trăsături pot contribui la îmbogățirea unei zone.

11. Cunoașterea istoriei unui oraș sau zone istorice trebuie extinsă prin investigații arheologice și prezentare corespunzătoare a descoperirilor arheologice.

12. Traficul din interiorul orașelor sau zonelor istorice trebuie controlat și spațiile de parcare astfel proiectate încât să nu aducă atingere texturii sau ambiantului istoric.

13. Atunci când planificarea urbană sau regională prevede construirea unor autostrăzi, acestea nu trebuie să penetreze zona sau orașul istoric, dar trebuie să permită facilitarea accesului la acestea.

14. Orașele istorice trebuie protejate împotriva dezastrelor naturale sau riscurilor precum poluarea sau vibrațiile în scopul prezervării patrimoniului și pentru securitatea și bunăstarea rezidenților. Indiferent de natura dezastrului afectând un oraș sau o zonă istorică, măsurile de prevenire și de reparare trebuie să fie adaptate specificului caracterului bunurilor în cauză.

15. În scopul încurajării participării și implicării lor, un program general de informare a rezidenților trebuie realizat, începând cu copiii de vârstă școlară.

Acțiunea asociațiilor pentru protecția patrimoniului trebuie de asemenea încurajată și trebuie adoptate măsuri financiare în favoarea conservării și restaurării.

16. Pregătirea specializată trebuie realizată pentru toate acele profesii implicate în conservare.

Traducere lector arh. **SERGIU NISTOR**